
Polonistyka za granicą (Bułgaria, Niemiecka Republika Federalna, Włochy, ZSRR).

Biuletyn Polonistyczny 6/17, 102-123

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

K r c n i k a n a u k o w a

Prace teatrologiczne w środowisku krakowskim

- Kazimierz O l s z e w s k i: na ukończeniu druga część pracy o teatrze śląskim przełomu XIX i XX w., sięgająca do okresu plebiscytowego na Śląsku. W przygotowaniu część trzecia - kronika teatrów amatorskich Śląska Górnego i Cieszyńskiego do r.1918 oraz zawodowych i amatorskich Zagłębia do r.1922.
- Kazimierz N o w a c k i: badania archiwaliów krakowskich z XVII w. w poszukiwaniu śladów teatru plebiscytowego. Studia nad teatrem misteryjnym XVI-XIX w.
- Alfred W o y c i o k i: w druku: Wspomnienia Jadwigi Mrozowskiej (opracowanie literackie). W przygotowaniu - monograficzny wstęp do wyboru monologów oraz gromadzenie materiałów do monografii Tadeusza Pawlikowskiego.
- Jerzy G o ł: końcowe prace redakcyjne nad korespondencją Morzejewskiej (PIW).

Z działalności Stacji Naukowej PAN w Rzymie

26 lutego br. prof. Br. Biliński, kierownik Stacji, wygłosił w lokalu Stacji odczyt na temat "Rzym dawny i nowy w dziełach J.I. Kraszewskiego".

9 marca br. prof. Br. Biliński wygłosił w Wenecji - w ramach sobót literackich, organizowanych przez Instytut Literatury, Muzyki i Teatru, odczyt na temat "Maria Konopnicka, poetka polska, w Lido i nad Zatoką Wenecką".

P o l o n i s t y k a z a g r a n i c ą

B u ł g a r i a

W Bułgarii prace w dziedzinie polonistyki są prowadzone w dwu ośrodkach: na Uniwersytecie Sofijskim i w Bułgarskiej Akademii Nauk.

Na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Sofijskiego (Dyrżawen sofijski uniwersitet, Sofia, bul. Ruski) sekcja filologii słowiańskiej - obok kierunku bohemistycznego i serbochorwackiego -

- posiada kierunek polonistyczny. Na poszczególne kierunki studentów przyjmuje się co trzy lata tj. ostatnio kandydaci na filologię polską zostali przyjęci w r. akademickim 1959/60 i 1962/63. W tym okresie liczba ich wzrosła o przeszło 50% i obecnie na Uniwersytecie Sofijskim studiuje polonistykę 49 osób.

Polonistyczne zajęcia dydaktyczne prowadzą pracownicy katedry literatur słowiańskich (kierownikiem katedry jest prof. Emil Georgijew) oraz katedry językoznawstwa i etnografii słowiańskiej, której kierownikiem jest prof. Iwan Lekow.

Polonistyczną problematyką historyczno-literacką zajmuje się specjalnie prof. K.M.Kujew (członek katedry literatur słowiańskich), który wykłada historię literatury polskiej, oraz prof. Petar Dinekow) (kierownik katedry literatury bułgarskiej).

Z pracowników katedry językoznawstwa i etnografii słowiańskiej zajęcia polonistyczne prowadzą: prof. Iwan Lekow (wykład gramatyki historycznej), prof. Cwetana Romanska (wykład folkloru i etnografii) oraz mgr T.Dąbek-Wirgowa (wykład gramatyki opisowej i lektorat języka polskiego).

Przy obu katedrach istnieją studenckie koła naukowe; w ich planie naukowym uwzględnia się referaty o tematyce polonistycznej. Niektórzy absolwenci filologii polskiej przygotowują prace dyplomowe z zakresu komparatystyki; w r.1962 zostały przedstawione dwie takie rozprawy - praca historycznoliteracka Cwety Stefanowej pt. "Polsko-bułgarskie związki literackie w okresie międzywojennym" oraz praca językoznawcza Błagi Lingorskiej pt. "Bułgarskie odpowiedniki polskiego czasu przeszłego".

Badania polonistyczne są prowadzone również w Bułgarskiej Akademii Nauk. W sekcji literatur zachodnioeuropejskich i słowiańskich Instytutu Literatury (Sofia, ul. Witosza 39) kierowanej przez prof. E. Georgijewa historią literatury polskiej zajmuje się Wanda Smochowska-Petrowa. Problematyka polonistyczna stanowi także przedmiot zainteresowania pracowników sekcji językoznawstwa słowiańskiego Instytutu Języka Bułgarskiego (Sofia, ul.Aksakow 3), której kierownikiem jest prof.I.Lekow.

Z prac polonistycznych wydanych w Bułgarii w latach 1960/62 najważniejszą pozycję w zakresie językoznawstwa stanowi Słownik Polsko-Bułgarski pod red. czł.koresp. PAN prof. Iw.Lekowa

i prof. Fr. Sławskiego, wyd. Bułgarskiej Akademii Nauk Sofia 1961. W tymże roku - również pod redakcją I. Lekowa ukazał się Podręcznik języka polskiego Teresy Dąbek, wyd. Nauka i izkustwo Sofia 1961.

Z prac historycznoliterackich należy wymienić studia o recepcji literatury polskiej w Bułgarii : szkic P. Dinekowa "Bułgarskie przekłady Pana Tadeusza " (w tomie: Ezikowedsko-etnografski izsledwanija w pamet na akad. Stojan Romanski, BAN Sofia 1960) oraz rozprawę K. Kujewa pt. "Maria Konopnicka w Bułgarii" (w "Godisznik na Sofijskija uniwersitet Filolog. fak., t. LIV 3, 1959-60 Sofia 1961). Ponadto ukazały się szkice o poetach polskich: "Życie i twórczość Marii Konopnickiej" K. Kujewa (jako wstęp do tomiku utworów wybranych M. Konopnickiej "Syłzi i pesen" opr. K. Kujew, wyd. Narodna mladeż, Sofia 1961) oraz "Władysław Broniewski", pióra P. Dinekowa (wstęp do wyboru wierszy Wł. Broniewskiego "Liryka" pod red. P. Dinekowa, wyd. Narodna kultura Sofia 1961).

Obecnie w druku znajdują się: studium Cwetany Romanskiej pt. "Folklor słowiański" (wyd. Nauka i izkustwo), w którym autorka wiele uwagi poświęca polskiej twórczości ludowej, szkic P. Dinekowa o J. Tuwimie stanowiący wstęp do wyboru utworów poety (wyd. Narodna kultura) oraz artykuł W. Smochowskiej-Petrowej "Obraz matki rewolucjonistki w twórczości Gorkiego i Jeża-Miłkowskiego" - przeznaczony do tomu "Iz swetownite literaturi" pod red. G. Dimowa (wyd. BAN). W planie wydawniczym Bułgarskiej Akademii Nauk uwzględniono także studium tejże autorki "Nowe dane o Neoficie Bozwelim i bułgarskiej sprawie cerkiewnej. Z archiwum A. Czartoryskiego" - oparte na polskich materiałach archiwalnych. W. Smochowska-Petrowa przygotowuje obecnie monografię pt. "Michał Czajkowski i Bułgaria", która ukazuje w nowym świetle rolę Czajkowskiego w bułgarskiej walce cerkiewnej w latach 1841-54 oraz omawia bułgarską problematykę w twórczości pisarza.

Artykuły o tematyce polskiej zamieszczają najczęściej czasopisma "Ezik i literatura" (periodyk filologii słowiańskiej) i "Literaturna misyl" (organ Instytutu Literatury przy BAN). Artykuły te przeważnie są poświęcone zagadnieniom współczesnej literatury polskiej. Z ważniejszych należy tu wymienić

artykuły W.Smochowskiej-Petrowej "Nowe zjawiska we współczesnej prozie polskiej" (Literaturna misył 1961 nr 4) i "Motornicy czy nerwowy pasażer. Dyskusje o krytyce literackiej w Polsce" (Literaturna misył 1962 nr 4). Bułgarskie czasopisma publikują recenzje przekładów z literatury polskiej oraz informacje o życiu kulturalnym w Polsce.

Opracowanie oparte na materiałach
dostarczonych przez prof. K.Kujewę
i mgr T.Dąbek-Wirgową

N i e m i e c k a R e p u b l i k a F e d e r a l n a

Erlangen

W ubiegłych latach kierownikiem seminarium był prof. W.Lettenbauer. Pod jego kierunkiem Julius Mrosik napisał rozprawę doktorską pt. "Die Bauernfrage in Polen im litterarischen Werk vom Eliza Orzeszkowa".

Obecnie Katedra nie obsadzona

Freiburg im Breisgau

Seminarium Slawistyczne Uniwersytetu. Kierownik: prof. Wilhelm Lettenbauer (w latach 1954-1960 był kierownikiem Seminarium Slawistycznego na Uniwersytecie w Erlangen). Seminarium rozpoczyna dopiero działalność, od r.1964 zorganizowany będzie normalny lektorat języka polskiego. Obecnie uczeń prof. Lettenbauera Juliusz Mrosik prowadzi zajęcia z języka polskiego, na które uczęszcza 17 studentów. Prof. Lettenbauer w semestrze letnim w swoich wykładach omawia pewne tematy dotyczące literatury polskiej, głównie romantyzmu polskiego.

Göttingen

Seminarium Slawistyczne Uniwersytetu. Kierownik: prof. Maximilian Braun; doc. Irmgard Mahnken. Istnieje lektorat języka polskiego. Prace naukowe: doc. I.Mahnken opublikowała: "Die Struktur der Zeitgestalt des Redegebildes, dargestellt an Beispielen aus den slavischen Sprachen", Göttingen 1962 (Opera Slavica, Bd.2).

Planowane rozprawy doktorskie: "Untersuchungen zum modernen polnischen Wortschatz", "Die Natur bei Jan Kasprowicz".

Heidelberg

Instytut Slawistyki Uniwersytetu. Kierownik: prof. D.Tschiżewskij. Lektor języka polskiego: Andre de Vincenz. Asystent: H.-J zum Winkel. Wykłady z literatury polskiej. prof.D.Tschiżewskij. Tematy wykładów w r.ub.: Twórczość poetycka Mickiewicza: "Zdania i uwagi", "Pan Tadeusz", Norwida Poezje (razem z A. de Vincenz)

Prof. D.Tschiżewskij opublikował w latach 1960-1962:

1. Mickiewicz bei den Slovaken. Südost-Forschungen, XVII(1960)
2. A comparativiste looks at Mickiewicz. W: "Adam Mickiewicz. Księga w stulecie zgonu", London (1960)
3. W pracy zbiorowej "Hegel bei den Slaven", 2 wyd. Darmstadt 1961: "Ergänzungen zu dem Aufsatz A. Kühnes" Hegel bei den Polen"
4. Bibliografia filozofii polskiej, W: Archiv für Geschichte der Philosophie", Band 43 (1961)
5. Neue Lese Früchte, IV, nr 35: Die Quellen der "Emblemata" von Zbigniew Morsztyn, Zeitschrift für slavische Philologie XXX (1962)

Przygotował do druku:

1. Die Quellen der "Emblemata" von Zbigniew Morsztyn (rozprawa, uzupełniona reprodukcjami użytych przez Morsztyna obrazów)
2. Drei polnische Handschriften aus deutschen Besitz (opublikowanie trzech polskich tekstów religijnych XVI w.)
3. Alte polonica in der Stuttgarter Landesbibliothek (Biblia i pierwsze i najdawniejsze wydania dzieł Jana Kochanowskiego) - razem z L.Hindley.

Andre de Vincenz

Poza lektoratem języka polskiego, wspólnie z prof. Tschiżewskim prowadzi seminarium wyższe z współczesnej literatury polskiej. Zajmuje się głównie problematyką językoznawczą. Przygotował: Die Struktur der Semantik des Polnischen, Toponomastik der Karpathen.

H.J. zum Winkel

Opublikował Erinnerungen eines polnischen Schriftstellers (Ferd. Hoesick). Przekład wspomnień Ferd. Hoesicka z 2-letniego pobytu w Heidelbergu (1886-87), w: "Ruperto-Carolina" (1960),

Przygotował: Materiały dotyczące studentów polskich w Heidelbergu od XVI w. po początek w. XX.

W ramach Instytutu Tłumaczy Uniwersytetu lektorat języka polskiego prowadzi St.Heimerl.

Rozprawy doktorskie - w przygotowaniu:

1. Polonisierung der Fremdwörter im heutigen Polnisch
2. Realistisches und Phantastisches in der Dichtung B.Leśmiana
3. Struktur der polnischen Epigramme (fraszki) bei den Dichtern des XVI und XIX Jahrhunderts
4. Polonistycznej problematyki dotyczy również praca: - Studien zur Wortgeographie des Ukrainischen.

Kiel

Seminarium Slawistyczne Uniwersytetu, Kierownik prof. U.Busch, Lektor języka polskiego: Käthe Koschmieder. Liczba studentów: 5-15.

Köln

Katedra Slawistyki istnieje od r.1953 (Köln-Lindenthal, Weyertal 137). Kierownik Katedry: Reinhold Olesch.

Prace opublikowane od początku istnienia Katedry, tzn. od r.1953.

Hildegard Schroeder: Studien über Mauryoy Moohnacki mit besonderer Berücksichtigung des deutschen Einflusses. Berlin 1953 (Veröffentlichungen des Slavischen Seminars an der Freien Universität Berlin, Bd.1)

Reinhold Olesch: Polonica w: "Zeitschrift für slavische Philologie, 1954, 1955, 1956

Zur Mundart von Chwalin im der früheren Grenzmark Posen-Westpreussen. Weisbaden 1956 w Abhandlungen der geistes - und so-

zialwissenschaftlichen Klasse der Akademie der Wissenschaften und der Literatur in Mainz, 1956, nr 6

Hildegard Schroeder: Adam Mickiewicz's literarische Aufnahme in Dichterkreis der schwäbischen Romantik w: Festschrift für Max Vasmer zum 70. Geburtstag. Berlin 1956

Mickiewicz in Germany. - Adam Mickiewicz in World Literature. Berkeley 1956

Reinhold Olesch: S.Krofey, Geistliche Lieder D.Martin Luthers. Duchowne Pieśni D.Marcina Luthera, Danzig 1586. Przedruk. Köln-Graz 1958
M. Pontanus, Der kleine Catechismus D.Martin Luthers, (Danzig 1643) und Passionsgeschichte (Danzig 1643). Przedruk. Köln-Graz 1958. Der Wortschatz der Polnischen Mundart von Sankt Annaberg. Bd. 1 Wiesbaden 1958, Bd 2 Wiesbaden 1959 W: Veröffentlichungen des Slavischen Seminars an der Freien Universität Berlin)

W druku:

Hans-Walter Wodarz: Satzphonetik des Westslawischen (jako tom 3 wydawanych przez prof. Olescha "Slawistischen Forschungen")

Peter Nitsche: Die Geographische Terminologie des Polnischen. Köln 1961

Günter Kratzel: Das Thorner Cantional von 1587. Köln 1963

W toku pracy: Der Einfluss des Mittelhochdeutschen auf das Altpolnische (XV wiek)

Mainz

Instytut Europy Wschodniej, oddział slawistyczny. Dyrektor Instytutu: prof. Friedrich Wilhelm Neumann. Lektor języka polskiego: Annemarie Slupski. Liczba studentów 5-15.

Prof. Neumann opublikował:

- "Europäische Züge in der Literaturen Ostmitteleuropas" w "Brücken zwischen Ost und West", Troisdorf vor Bonn, 1961
- Besprechung vom M. Kridl "A Survey of Polish Literature and

Culture", 'S. Gravenhage, 1956, "Zeitschrift fur Ostforschung", 1960

Przygotowuje. "Przybyszewski-Studien" oraz rozprawę "Der polnische Mesianismus des A. Mickiewicz".

Prof. Neumann jest współtwórcą serii "Slavistische Beiträge" München

A. Slupski opublikowała podręcznik gramatyki języka polskiego (cz.1. Gramatyka, cz.2 Cwiczenia), Heidelberg 1961/62

Marburg

Seminarium slawistyczne (Marburg-Lahn, Schwanallee 50)

Kierownik: prof. Herbert Brauer, lektor języka polskiego: Manfred Podeschwik. Liczba studentów uczęszczających na lektorat języka polskiego: ok.15.

Prace opublikowane w latach 1960-1962:

Maria Fischbach-Pospelova: Polnische Literatur in Deutschland, Meisenheim 1960, w: Frankfurter Abhandlungen zur Slavistik, Bd.2

W przygotowaniu:

Manfred Podeschwik: Die naturalistische Novelle in der polnischen Literatur (rozprawa doktorska)

Münster

Seminarium filologii słowiańskiej (Münster, Domplatz 23)

Kierownik Seminarium prof. E. Dieckenmann, który w swoich wykładach i ćwiczeniach z zakresu slawistyki uwzględnia tematykę polonistyczną. Lektor języka polskiego: Friedrich Kulleschitz. Liczba słuchaczy kursu języka polskiego 15-20 osób. Oprócz kursów języka polskiego lektor F. Kulleschitz prowadzi ćwiczenia w zakresie lektury tekstów polskich.

W druku studium F. Kulleschitza: "Bedeutung und Wortbildung (ein Beitrag zur slavischen Wortbildungslehre, vorwiegend an polnischen Beispielen).

München

Seminarium Slawistyczne Uniwersytetu. Kierownik: prof. E. Koschmieder, prowadzący wykłady z języka polskiego oraz seminarium z literatury polskiej. Lektor języka polskiego: Jan Piotr Grosse. Liczba studentów: 25-30.

Tübingen

Katedra Sławistyki istnieje od r.1961 (Tübingen, Kirchgas-
se 6) Kierownik: prof. Ludolf Müller. Lektor języka polskie-
go: Adam Uziębło. Liczba studentów uczęszczających na lektora-
ty języka polskiego: ok. 15 osób. Seminarium sławistyczne spe-
cjalizuje się w rosyjskiej filologii. Prac polonistycznych -
brak. Polonistyka również w planach dalszych katedr przewidzia-
na jest tylko w ramach lektoratu języka polskiego.

Berlin:

Seminarium sławistyczne Uniwersytetu. Kierownik: prof. Valen-
tin Kiparsky, prof. Jurij Striedter, lektoraty języka polskie-
go: Robert Damerau i Norbert Reiter.

J.Striedter opublikował:

Der polnische "Fortunatus" und seine deutsche Vorlage, "Zeit-
schrift für slavische Philologie" (1960, 1)

N.Reiter opublikował:

"Die polnisch-deutschen Sprachbeziehungen in Oberschlesien",
Osteuropa - Institut an der Freien Universität Berlin, Sla-
vistische Veröffentlichungen Bd 23 (1961)

Planowane rozprawy doktorskie:

Anneliese Kübler: "Über den Stil des polnischen Schriftstel-
lers Wiechecki (Wiech)

Gerhard Opperman: "Die polnischen Ortsnamen in Masuren.

Opracowanie oparte na materiałach
dostarczonych przez Dr Ilse Kunert
asyst. Uniw. w Heidelbergu oraz
przez poszczególne Katedry

W ł o c h y

Pierwsze katedry polonistyczne we Włoszech zostały utworzone
dopiero po pierwszej wojnie światowej. Ruch polonistyczny we
Włoszech rozpoczął się więc w niemal pół wieku po pierwszej
inicjatywie w tej dziedzinie polskich działaczy emigracyjnych
i włoskich przyjaciół naszego kraju - założycieli l'Accademia
di storia e letteratura polono-slava Adamo Mickiewicz w Bolonii.

Akademia bolońska, która istniała przez 40 lat (1879-1920), ubiegała się o utworzenie uniwersyteckiej katedry plonistyczno-slawistycznej. Sprawa jednak rozbiła się o niemożność znalezienia kandydata na objęcie wykładów. Schorowany i zmęczony Teofil Lenartowicz odrzucił propozycję, a inne kandydatury jak Artura Wołyńskiego i Malwiny Ogonowskiej nie zostały przyjęte.

Po pierwszych latach swej bogatej działalności (wykłady Lenartowicza na temat poezji polsko-słowiańskiej w latach 1880-1882, uroczysty obchód 20-tej rocznicy śmierci Mickiewicza itp.) - Akademia i ze względów politycznych i z powodu trudności materialnych utraciła swoją żywotność. Archiwum i biblioteka Akademii przechowywane w Archigimnazjum sponęły w czasie bombardowania w r.1944. Papiery Santagaty (autora rozprawy o Polsce z r.1885) wraz z publikacjami Akademii zostały uratowane i znajdują się obecnie w Instytucie Bersano Begey w Turynie.

x x x

Po I wojnie światowej wzrosło zainteresowanie kulturą słowiańską we Włoszech w dużej mierze dzięki działalności przebywającego we Włoszech prof. Romana Pollaka, który swymi wykładami, odczytami i artykułami w prasie włoskiej popularyzował wiedzę o kulturze polskiej, jak też organizował placówki polonistyczne, wystawy i inne imprezy.

W r.1921 powstał z inicjatywy Francesco Ruffiniego, Nicolo Festy i Amadeo Gianniniego l'Istituto per Europa Orientale. Dzięki Ettore Io Gatto instytut skoncentrował swe zainteresowania na badaniach historii i kultury słowiańskiej. Wydawano czasopisma "Russia", "L'Europa Orientale" oraz "Rivista di letterature slave", w których ukazywały się prace poświęcone kulturom narodów słowiańskich. W ramach Instytutu powołano w r.1923 z inicjatywy prof.T.Zielińskiego katedrę polonistyczną tzw.zleconą (incaricata) i powierzono ją prof.Romanowi Pollakowi, który prowadził ją do r.1928. Następnie katedrę podniesioną już do rangi zwyczajnej (di ruolo), objął prof.Giovanni Maver, pozostając jej kierownikiem do chwili przejścia na emeryturę w r.1961.

W r.1921 powstała też zlecona katedra filologii słowiańskiej na uniwersytecie w Padwie, wykłady prowadził prof. Maver. W 1925 przekształcono katedrę na zwyczajną, kierownikiem jej został prof. Maver (do r.1928). Nauczali tam również prof. prof. R.Pollak i Lo Gatto.

Na uniwersytecie we Florencji Antonina Brzozowska, żona Stanisława Brzozowskiego, prowadziła kursy języka polskiego.

W Neapolu w r.1925 został podniesiony do stopnia uczelni wyższej istniejący tam od prawie dwustu lat Instytut Wschodni (ongiś Collegio dei Cinesi) - Istituto Superiore Orientale di Napoli. W okresie międzywojennym był tu wykładany język polski oraz sporadycznie odbywały się wykłady o literaturze polskiej, wygłaszane przez przyjeżdżających profesorów. Obok ośrodków uniwersyteckich działał również Instytut kultury polskiej im. Attilio Begey, założony w r.1930 z inicjatywy polskiej przy poparciu władz włoskich i turyńskiego uniwersytetu dla uczczenia pamięci adwokata Attilio Begey (1843-1928), wielkiego przyjaciela narodu polskiego i bardzo aktywnego orędownika sprawy niepodległości polskiej. Celem Instytutu była popularyzacja polskiej kultury poprzez odczyty, kursy języka, przekłady, publikacje, udostępnianie biblioteki itp. Prelegentami byli m.in. prof. prof. R.Pollak, G.Maver, E. Lo Gatto, E.Damiani, M.Brahmer, Marina Bersano Begey. Lektorat języka prowadziła początkowo pani Kozaryn, kurs literatury polskiej - dr Marina Bersano Begey.

Obecnie Instytut prowadzi bibliotekę oraz czytelnię czasopism oraz udziela żądanych informacji o polskiej kulturze i literaturze. Dyrektorem Instytutu jest dr Marina Bersano Begey, autorka "Storia della letteratura polacca" i licznych rozpraw z zakresu literatury polskiej.

W r.1921 powstały materialne warunki do założenia późniejszej - do dziś działającej - Stacji Naukowej PAN w Rzymie. Józef Michałowski ofiarował księgozbiór, liczący 6000 tomów, przeważnie dzieł historycznych, który złożony w Hospicjum św. Stanisława przy via Botteghe Oscure miał służyć jako biblioteka podręczna dla Ekspedycji Rzymskiej prowadzącej badania historyczne i archeologiczne. Księgozbiór Michałowskiego wzbogaciły dalsze fundacje jak: fototeka Karola Lanckorońskiego

zawierająca 60 tysięcy fotografii zabytków sztuki, głównie włoskiej epoki renesansu (ofiarowane w r.1930); dar rodziny Gubrynowiczów - 3500 pozycji z zakresu literatury polskiej; w r. 1931 rodzina D'Ancona ofiarowała papiery Scypiona Piattoli (1749-1809), który brał udział w opracowaniu konstytucji 3 maja. Dokupiono też bibliotekę podręczną z historii sztuki Dworzaka. W r.1938 przeniesiono stację do Palazzo Doria przy viale Doria 2, gdzie istnieje do dziś. W ciągu dwudziestolecia międzywojennego stacja służyła swą pomocą wszelkiej inicjatywie polonistycznej na terenie Włoch - uniwersyteckiej, towarzystwu włosko-polskiemu, stypendystom, jak też Ekspedycji Rzymskiej, która w 1921/1922 r. podjęła swe prace przerwane w 1913 na tematy z zakresu średniowiecza i czasów nowożytnych.

Obecnie Stacja PAN prowadzi ożywioną działalność naukową: nawiązuje i pośredniczy w kontaktach między instytucjami naukowymi polskimi i włoskimi, organizuje odczyty polskich naukowców, publikuje rozprawy naukowe polskich autorów w języku włoskim, udziela informacji naukowej, otacza opieką naukową stypendystów, udostępnia bibliotekę czytelnikom, służy wszelką pomocą uniwersyteckim ośrodkom polonistycznym itp.

Kierownikiem Stacji PAN jest prof.Bronisław Biliński, bibliotekarzem-sekretarzem - mgr Maria Keczek.

Rok akademicki 1962/63

Uniwersytet w Rzymie. Istituto di filologia slava

Po odejściu prof. Mavera katedra polonistyczna została zmieniona na katedrę slawistyczną, jej kierownikiem został w wyniku konkursu prof. Riccardo Picchio. Nauczanie języka i literatury polskiej odbywa się w ramach katedry slawistycznej. Wykłady z zakresu literatury polskiej prowadzi prof. Picchio.

Lektorat języka polskiego powierzony został dr Irenie Mamczarz. Na lektorat uczęszcza około 10 studentów specjalizujących się z innych literatur słowiańskich, przeważnie rosyjskiej. W tym roku nie będzie żadnej polonistycznej pracy dyplomowej.

Przy Instytucie istnieje biblioteka, w której pokaźny dział stanowi księgozbiór polski.

Instytut wydaje rocznik "Rivista Slavistica", w którym publikowane są również prace polonistyczne. Prace nad rocznikiem 1961/62 są w toku.

Uniwersytet we Florencji. Piazza S. Marco 4

Na wydziale di Lettere e Filosofia istnieje katedra filologii słowiańskiej, której kierownikiem jest prof. Carlo Verdiani. W ramach tej katedry prowadzone są kursy kontraktowe języka i literatury polskiej.

1. Kurs początkujący: wykład monograficzny, poświęcony "Kryjankom" M.Jehanne Wielopolskiej, z lekturą i komentarzami prowadzi prof. Verdiani.
2. Kurs początkujący: wykład kursowy literatury polskiej prowadzi prof. Verdiani.
3. Kurs zaawansowany: wykład monograficzny, poświęcony "Panu Tadeuszowi" z lekturą i komentarzami prowadzi prof. Verdiani.
4. Lektoraty dla grupy początkującej (2 razy w tygodniu) prowadzi mgr W.Jekiel.
5. Lektorat dla grupy zaawansowanej (1 raz w tygodniu) prowadzi mgr W.Jekiel.

Na lektorat uczęszcza dziewięciu studentów.

Pracę dyplomową z literatury polskiej przygotowuje obecnie Rita Nencioni: na temat: "Jerozolima Wyzwolona" Tassa w przekładzie Piotra Kochanowskiego".

Instytut posiada bibliotekę, opartą w dużej mierze na księgozbiorze Stanisława Brzozowskiego.

Instytut uniwersytecki w Neapolu - L'Istituto Universitario Orientale di Napoli - Largo S. Giovanni Maggiore 30.

Na uniwersytecie w Neapolu nie ma samodzielnej katedry polonistycznej. Studia polonistyczne włączone są do ogólnej sekcji slawistycznej. Student jest obowiązany wybrać jeden język na studium czteroletnie - główne i drugi na studium trzyletnie - poboczne. Najczęściej studenci slawistyki wybierają język rosyjski jako główny oraz jeden z pozostałych jako poboczny. Pracę dyplomową piszą z pierwszego.

Kierownikiem sekcji slawistycznej jest prof. Leone Pacini.

Wykłady monograficzne z języka i literatury polskiej powierzone są prof. Dan Danino Di Sarra. W tym roku obejmują one literaturę renesansową.

Lektorem literatury polskiej jest dr Nice Contieri.

Lektorem języka polskiego jest dr Stanisław Piekut.

Na lektorat języka polskiego uczęszcza około 30 studentów.

Maria Consilia Cuomo napisała pracę doktorską na temat:

"Teofil Lenartowicz we Włoszech"

Instytut posiada księgozbiór polski, ofiarowany przez prof. Enrico Damiani (zm. w 1953), obecnie stale uzupełniany.

Co roku zapraszani są naukowcy zagraniczni na wykłady i konferencje. Na rok 1963/64 są przewidziane przyjazdy polskich profesorów z kraju. Przy wydziale slawistycznym wydawany jest rocznik "Annali", redagowany przez prof. Leone Pacini i prof. Nullo Minissi. Dotąd ukazały się cztery tomy, w których wydrukowano również prace polonistyczne.

Uniwersytet w Padwie-via Otto Febraio 9

W ramach Wydziału Literatury i Filozofii (Facoltà di Lettere e Filosofia) istnieje seminarium filologii słowiańskiej. Prowadzony jest m.in. lektorat języka polskiego, który prowadzi prof. Luigi Cini. Kierownikiem katedry filologii słowiańskiej jest prof. Arturo Cronia.

Na lektorat uczęszcza ok. 20 studentów.

Regulamin wydziału przewiduje możliwość robienia dyplomu na podstawie pracy i egzaminu z zakresu literatury polskiej i pod kierunkiem naukowym lektora języka polskiego. W ubiegłych latach około dziesięciu studentów złożyło prace na tematy polonistyczne. Ostatnie dotyczyły "Teatru antycznego Morstina "Beatrix Cenci" Słowackiego". Obecnie opracowywana jest rozprawa o "Grzechu" Żeromskiego.

Biblioteka Instytutu zawiera paręset tomów polskich. Szczególnie bogato reprezentowana jest krytyka literacka okresu romantyzmu oraz literatura renesansowa. Biblioteka jest stale wzbogacana przez przysyłane z Polski książki.

L'Istituto universitario Ca Foscari di Venezia - Dorsoduro 3246

W ramach Instytutu istnieje wyższa szkoła pedagogiczna rusycystyczna pod kierunkiem prof. Evel Gaspariniego. Obok lek-

toratu języka rosyjskiego prowadzony jest również lektorat języka polskiego. Program lektoratu nie jest ograniczony do nauki języka, lecz obejmuje również wykłady z historii języka i literatury polskiej. Studenci, którzy zapisali się na lektorat polski, obowiązani są po jego ukończeniu zdać egzamin.

Lektorem jest prof. Luigi Cini. W roku ubiegłym na lektorat polski zapisanych było 30 studentów, do egzaminu przystąpiło 25. W bieżącym roku akademickim uczęszcza na lektorat 20 studentów.

Po wojnie została założona skromna biblioteka polska, częściowo z darów przesłanych z Polski, częściowo z książek ofiarowanych przez prof. Ciniego. Zawiera kilkaset tomów.

Uniwersytet w Mediolanie - via Festa del Perdono 7.

Na uniwersytecie prowadzony jest od r.1947/48 lektorat języka polskiego ustanowiony i finansowany przez polskie Ministerstwo Szkół Wyższych. Lektorem jest dr Maria Czubek-Grassi. Język polski jest przedmiotem dodatkowym dla studentów slawistyki lub językoznawstwa ogólnego.

W roku ubiegłym uczestniczyło w lektoracie ok. 8 studentów. Oprócz studentów Włochów dorywczo brali udział w lekcjach języka polskiego studenci niemieccy, przebywający w Mediolanie w ramach oficjalnej wymiany studenckiej między Włochami a NRF.

Uniwersytet nie posiada żadnego polskiego księgozbioru.

Uniwersytet Katolicki w Mediolanie - Università Cattolica del Sacro Cuore. Piazza S.Ambrogio 9

W roku ubiegłym została utworzona katedra slawistyki, której kierownictwo objął ojciec Sante Graciotti. Poprzednio istniał tylko lektorat języka rosyjskiego. Od roku prowadzony jest przez wyżej wymienionego lektorat języka polskiego obok lektoratów języka serbo-chorwackiego i słoweńskiego. W ramach lektoratu polskiego wykładana jest też literatura polska. Ojciec Sante Graciotti, uczeń prof. Mavera, jest autorem następujących prac:

1. Attorno al "Polak w Paryżu", w tomie "Studi in onore di Ettore Lo Gatto e di Giovanni Maver". Firenze, Sansoni, 1962, str.229-312.

2. "I Viaggi di Russia" di Francesco Algarotti - opublikowane w "Ricerche Slavistiche" (art. dotyczy również spraw polskich).
3. "Sulla biblioteca di Krasicki. Il registro di Sucha e il fondo della collegiata di Łowicz" - w najbliższym czasie praca będzie publikowana w "Ricerche Slavistiche".

Uniwersytet posiada bardzo skromny księgozbiór polski.

Opracowanie oparte na materiałach
dostarczonych przez mgr Marię Wa-
silewską (Rzym).

P o l o n i s t y k a w Z S R R w l a t a c h p o w o- j e n n y c h ^{x)}

Po II wojnie światowej w ZSRR znacznie wzrosło zainteresowanie dla slawistyki, szczególnie dla polonistyki. Pracy naukowej w zakresie slawistyki sprzyjało obalenie teorii Marra, odrzucającej komparatystyczne badanie genetycznie pokrewnych języków słowiańskich.

Główne ośrodki kształcenia kadr polonistycznych w ZSRR są następujące: Uniwersytet Moskiewski, Uniwersytet Leningradzki, Uniwersytet Kijowski, Uniwersytet Lwowski, Instytut Pedagogiczny w Wilnie.

Prace teoretyczne w zakresie polonistyki prowadzone są na katedrach slawistyki wymienionych uniwersytetów, jak również na Uniwersytecie Mińskim oraz w następujących akademickich instytutach naukowych: Instytut Słowianoznawstwa Akademii, Instytut Języka Rosyjskiego, Instytut Literatury Światowej, Instytut Literacki (Kijów), Instytut Językoznawstwa (Kijów), Instytut Nauk Społecznych (Lwów).

Zagadnienia polonistyki zajmują, rzecz naturalna, poważne miejsce w pracach naukowych poświęconych slawistyce:

1. S.B. Bernstein, Oczerk sravnitel'noj grammatiki sławiańskich jazykow, Moskwa 1961

x)

Spośród obfitego i szczegółowego materiału nadesłanego przez Instytut Języka Rosyjskiego AN ZSRR a dotyczącego językoznawstwa polskiego podajemy wiadomości ogólne oraz wykaz rozpraw kandydackich.

2. K.K.Trofimowicz, Praktikum z porównialnoi grammatiki słowiańskich mow. Lwów 1960
3. N.A.Kondraszew, Sławiański jezyki. Moskwa 1956

Tematyka polonistyczna (językoznawcza) poruszana jest oficjalnie w pracach szczegółowych, np. J.Swiencickiego, L.Buławchowskiego, W.Toporowa, O. Trubaczewa i in.

Sprawom języka polskiego i literatury polskiej poświęcone są liczne artykuły w Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej (wyd.2): S.B. Bernstein. Język polski, Wielka Encyklopedia Radziecka, t.33, S.B. Bernstein, Polska. Językoznawstwo. Wielka Encyklopedia Radziecka, t.34, E.Z. Cybienko. Polska. Literatura, Wielka Encyklopedia Radziecka, t.34.

Konkretne zagadnienia polonistyczne omawiane były na konferencjach sławistycznych, które odbyły się w ostatnich latach w Moskwie, Leningradzie, Charkowie, Lwowie, Użhorodzie, Odessie, Wilnie.

Literatura polska

Spośród licznych prac radzieckich historyków literatury poświęconych literaturze polskiej, wymienia się tylko rozprawy kandydackie, monografie i zbiory artykułów.

- P.N. Berkow, Russko-polskiye literaturnyje swiazi w XVIII w. Moskwa, Wyd. AN ZSRR 1958
- W.P.Wiedina, Literaturno-gromadski zwiazki proletarskich piśmiennikiw w Zachodnoi Ukraini i Polszczy 20-30-ch rokiw XX st. Kijów 1960 (Inst.Literat. im.T.Szewczenki)
- G.D. Werwes, Gołowni problemi ukraińsko-polskich literaturnich wzajemín XIX st. Kijów, Wyd. AN USSR, 1958.
- G.D. Werwes, Iwan Franko i pitannia ukraińsko-polskich literat.-gromadskich wzajemín 70-90-ch rokiw XIX st. Kijów. Wyd. AN USSR 1957
- M.S. Żiwow, Sowriemiennaja polskaja literatura. (Stenogram odczytu), Moskwa 1948
- Iz istorii literatur Polshi i Czechosłowakii (zbiór artykułów). Red. D.F.Markow i inni). Moskwa. Wyd. AN ZSRR 1959 (Inst. Słowianoznawstwa)
- I.S.Izotow, Literatura stran narodnoji demokracji w poslewojenny-

je gody (Polsza i Czechosłowakija). Poradnik dla studentów. Orenburg 1962 (Inst. Pedag. w Orenburgu).

W.K.Krementuło, T.G.Szewozenko i polskaja literatura (Autoreferat rozprawy kand.) Kijów 1954 (Uniw.Kijowski)

F.Nieuważny, W.W.Majakowski i polskaja poezja 1918-1939 (Autoreferat rozprawy kand.). Kijów 1959 (Uniw.Kijowski)

W.B.Obolewicz, Istoria polskoj literatury, Leningrad, Wyd.Uniwers. Leningradzkiego 1960 (Na Tysiąclecie Państwa Polskiego)

W.B. Obolewicz, Polskaja literatura. Podręcznik do studiów zaocznych. Pod red. S.S.Sowietowa. Leningrad. Wyd.

Uniwers. Leningradzkiego, 1959

- Sowriemiennaja polskaja literatura, zbiór artykułów, Moskwa 1953

W.N. Stefanowicz i J.A.Kurant, Chudożestwiennaja literatura Polshi. Bibliografia książek i artykułów opublikowanych w ZSRR i Polsce w latach 1951-1956. Wszechzwiązkowa Biblioteka Literatury Obcej. Moskwa 1956
- Suczasni polski pismienniki. Zbiór artykułów. Przedmowa M.Rylskiego. Kijów 1960

D.M. Fajngelerint, Podręcznik literatury obcej nowożytnej (Polska i Czechosłowacja) 1917-1956). Moskwa 1958

W.A. Chorew, O literaturie Narodnoj Polshi. Moskwa 1961

F.M.Szejn i inni, Chriestomatija po polskoj literaturie XIX-XX w. (wypisy dla studentów uniw.). Moskwa 1954, t.1-2

Prace o A.Mickiewiczu

"A.Mickiewicz". K stoletiu so dnia smierti. Zbiór artyk. pod red. W.W.Wit i B.F. Stachiejewa, Moskwa, Wyd. AN ZSRR 1956

"A.Mickiewicz w russkoj pieczati 1825-1955" Materiały bibliograficzne. Moskwa-Leningrad. Wyd. AN ZSRR 1957

"A.Mickiewicz i sławianskaja filologia" (k stoletiu so dnia smierti) zbiór artykułów pod red. S.S.Sowietowa. Leningrad. Wyd.Uniw. Leningradzkiego 1957

G.D. Werwes: A.Mickiewicz w ukraïnskiej literaturie, Wyd.2. Kijów 1955

J.K.Gorskij, A.Mickiewicz 100 let so dnia smierti. Moskwa, Wyd. AN ZSRR 1955 (Inst. Słowianoznawstwa)

- Z.T. Graždanskaja, A.Mickiewicz (odczyt dla studium zaocznego Inst. Pedag.) Moskwa 1956
- M.S. Żiwow, A.Mickiewicz, Moskwa 1956
- A.Klewczenia, Obszczestwiennie-politiceskije i fiłosofskije wzgliady A.Mickiewicza. Autoref. rozprawy kand. Minsk 1959 (Uniwers.Miński), toż po białorusku.
- S.S.Łanda, Mickiewicz i fiłomaty 1819-1821. Autoref. rozprawy kand. Moskwa 1958 (Inst.Słowianoznawstwa)
- A.A.Łajka, A.Mickiewicz i biełaruskaja literatura. Mińsk 1959 Autorefer. rozprawy kand. (Uniw.Miński)
- N.P. Michalskaja, Tworczeskij puť A.Mickiewicza. Moskwa 1956 (Inst.Pedag. w Moskwie)
- M.F.Rylski, Poezja A.Mickiewicza. Moskwa 1956. Toż po ukraińsku Kijów 1955
- E.A.Słobodskaja, Problema realizma w tworczestwie A.Mickiewicza, Stalingrad 1960 (Uczyenije zapiski Stalingr. Ped. Inst.)
- S.S.Sowietow, A.Mickiewicz, Leningrad, Wyd.Uniwers. Leningradzkiego 1956
- B.F.Stachiejew, Mickiewicz i progressiwnaja russkaja obszczestwiennost, Moskwa 1955
- B.F.Stachiejew. Tretia czast "Dziadów" A.Mickiewicza. Autoreferat rozprawy kand. Moskwa 1958 (Instytut Słowianoznawstwa)
- F.I.Stieklowa, Wostocznyje motiwy w "Krymskich Sonetach" A.Mickiewicza. Groznyj. (Uczyenije zapiski Ped. Inst. nr 12)
- W.N.Stefanowicz i I.Ł.Kurant, Bibliografia russkich pieriewodów proizwiedienij A.Mickiewicza (wstęp B.Stachiejewa). Moskwa 1956
- W.M.Timofiejewa, Wielikij russkij poet A.Mickiewicz. Mińsk 1955

Prace o innych pisarzach polskich

- N.J.Bałaszow i J.W. Staniukowicz, Problemy twórczestwa J.Słowackiego naczała 1840-ch godow (Materiały sesji PAN poświęconej twórczości J.Słowackiego). Moskwa 1959 (Inst. Liter. Swiatowej)

- G.D. Werwes, J.Słowaaki i Ukraina. Kijów 1959
- "J.Słowaaki". Bibliografia (opracował W.Stefanowicz, wstęp I.K. Gorskiego). Moskwa 1959
- J.Ł.Bułachowskaja, Razwitijs realizma w twórczestwie E.Orzeszko końca 60-ch-sieriediny 80-ch godow. Autorefer. rozprawy kand. Kijów 1956 (Uniw.Kijowski)
- A.Gribowskaja, E.Orzeszko i russkaja literatura. Autoreferat rozprawy kand. Lwów 1954 (Uniw.Lwowski)
- D.Prokofijewa, Tworczestwo Sienkiewicza 70-ch - naczała 80-ch godow 19 w. Autoreferat rozprawy kand. Moskwa 1956 (Inst.Słowianoznawstwa)
- "M.Konopnickaja". Bibliografia (wstęp A.Piotrowskiej). Moskwa 1962
- A.G.Piotrowskaja, Twórczeskij puť M.Konopnickoj. Moskwa 1962 (Inst.Literat.Swiatowej)
- W.P.Wiedina, Rannieje twórczestwo S.Żeromskiego (1889-1900). Autorefer. rozprawy kand.Kijów 1955 (Instyt. Liter. im.Szewczenki).
- W.W.Witt, Stefan Żeromski. Moskwa 1961 (Instytut Słowianoznawstwa)
- J.Ł.Bułachowskaja, Poezja Juliana Tuwima (w języku ukraińskim). Kijów 1960 (Inst.Liter.im.Szewczenki)
- M.S.Żiwow, Julian Tuwim. Oozerk żizni i tworczestwa. Moskwa 1960
- E.A.Narwidajte, Dramaturgia L.Kruczkowskiego (1944-1954). Autoreferat rozprawy kand. Leningrad 1957

Prace poświęcone językoznawstwu polskiemu

Największe miejsce spośród tych prac zajmują studia w zakresie gramatyki opisowej publikowane w "Zeszytach Naukowych" Uniwersytetów: w Leningradzie (najwięcej), Moskwie, Odessie, Kijowie, Lwowie, Czerniowcach, Erewaniu, Uzhorodzie, Wilnie, Mińsku, Samarkandzie, Gorkim. Poza tym w czasopismach instytutów akademickich, zwłaszcza w "Uczonych Zapiskach" Inst. Słowianowiedzenia, w ukraińskim czasopiśmie "Słowiańskie mowoznawstwo", w lwowskim czasop. "Woprosy sławianskiego jazykoznanija", w wyd. AN ZSRR "Woprosy jazykoznanija" itp. W czasopismach tych opublikowano wiele recenzji prac polskich językoznaw-

oów. Szereg artykułów polskich językoznawców opublikowano w czasopiśmie "Woprosy Jazykoznanija". Wydano też w przekładzie na język rosyjski szereg prac polskich lingwistów: T.Lehra-Spławińskiego "Język polski" 1954, J.Kuryłowicza "Szkice językoznawcze" 1962, W.Kotwicza "Studia nad językami altajskimi 1962.

Wydano też w 1961 r. zbiór artykułów poświęconych J.Baudouin de Courtenay'owi wraz z dokładną bibliografią jego prac. W druku pierwszy tom dwutomowego wyboru prac J.Baudouin de Courtenaya ze wstępami W.Winogradowa i W.Doroszewskiego.

Wydano też szereg słowników: Polsko-rosyjski, pod red. M.Rozwadowskiej, wyd.6, 1960; polsko-litewski, oprac. J.Telman, Wilno 1955, polsko-ukraiński, red. A.Gąsiorowska i L.Gumiecka Kijów 1958, rosyjsko-polski pod red. J.Dworeckiego, wyd.4, 1953. Wydano też szereg prac bibliograficznych z zakresu językoznawstwa w Polsce (m.in. Wykaz słowników i artykułów z dziedziny leksykografii opublikowanych w Polsce. "Leksikograficzny zbiór", Moskwa 1962, zesz.V.).

Wreszcie dla użytku studentów szkół wyższych wydano podręczniki do nauki języka polskiego, jak również program nauki języka polskiego na wydziałach filologicznych uniwersytetów.

Wiele prac dotyczy również składni, fonetyki, akcentowania, morfologii historycznej, składni historycznej, fonetyki historycznej i leksykologii.

Niektóre prace radzieckich polonistów-językoznawców publikowane są w polskich periodykach językoznawczych.

Poniżej wymienia się rozprawy kandydackie z zakresu językoznawstwa polskiego:

W.S.Zołotowa: O rzeczownikach osobowych w języku polskim (Uniw. Leningr.). Fragment pracy opublikowany w "Poradniku Językowym" 1957, nr 8-9

Z.N.Striekałowa: Budowa słowotwórcza czasowników ruchu we współcz. języku polskim (Inst.Słowianoznawstwa). Praca w streszczeniu opublikowana w "Poradniku Językowym" 1962, nr 5-6.

N.Ch.Iwanowa: Narzędnik w języku polskim (Inst.Językoznawstwa) 1954

A.S.Poswianskaja: W sprawie szyku wyrazów w jęz.polskim (Inst. Słowianoznawstwa) 1954.

- J.Ł.Jaworskaja: Składnia zaimeków w zdaniu nierozwiniętym we współcz. polszożyźnie literackiej. Kijów 1955
- S.K.Szaumian, System spółgłoskowych fonemów we współcz. polszożyźnie literackiej (Inst.Słowianoznawstwa) 1950
- N.M.Łariochina: Historia odmiany rzeczowników zakończonych na -j w jęz. polskim. Moskwa 1955
- N.W.Pawluk: Kategoria zaimka w języku staropolskim (Uniw.Odeski) 1957
- J.W.Maciusowicz: Zdanie złożone podrzędnie w piśmiennictwie polskim XIV-XVI w. Leningrad 1958
- O.B. Tkaczenko: Zarys historii spójników upodrzędniających polskim języku literackim (na materiale z drugiej połowy XVI w.)
- M.I.Onyszkiewicz: Strona dźwiękowa języka polskiego w XII-XVI wieku Lwów 1948
- I.A.Kilczewski: Leksyka polskiego zabytku prawniczego z roku 1581 "Speculum Saxonum albo Prawo Saskie i Majdeburskie" Pawła Szczerbicza. Kijów 1955
- W.M.Tamań: O polskiej leksyce w języku ruskich zabytków językowych XVI-XVII w. Leningrad 1958

Wiele prac poświęconych jest komparatystycznemu badaniu poszczególnych zjawisk w systemie języka polskiego, rosyjskiego i ukraińskiego czy też wzajemnemu oddziaływaniu tych języków w języku literackim (up.praca o polonizmach w języku zabytków ruskich w. XVI oraz w białoruskim języku literackim w w.XX w latach 20-30-tych, o wyrazach wschodniosłowiańskiego pochodzenia w języku polskim, o wpływie języka polskiego na język ukraińskich dokumentów w w.XVII, z kolei o wpływie języka rosyjskiego okresu radzieckiego na rozwój leksyki socjalno-ekonomicznej i politycznej współczesnej polszczyzny).

Opracowanie oparte na materiałach dostarczonych przez Instytut Języka Rosyjskiego Akademii Nauk ZSRR i przygotowanych przez pracownika Instytutu L.E. Bokariową